

УКАЗАНИЯ

ЗА ПРОУЧВАНЕ НА ЗНАЧИМИТЕ ЕКОЛОГИЧНИ АСПЕКТИ В ОРГАНИЗАЦИИТЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА - РУСЕ

В съответствие с изискванията на стандарта ISO 14001:2015. Environmental management systems - Requirements with guidance for use и Европейската схема по управление на околната среда и одит EMAS е разработена методика за определяне на значимостта на екологичните аспекти.

Прилага се **ПРИНЦИПЪТ НА САМООЦЕНКА НА ОРГАНИЗАЦИИТЕ.**

ПРОУЧВАНЕ НА ЕКОЛОГИЧНИТЕ АСПЕКТИ СЕ ИЗВЪРШВА НА ПЕТ ЕТАПА, КОИТО СА ОБОБЩЕНИ НА ФИГ. 1.

ЕТАП 1. ОПИСАНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ В ОРГАНИЗАЦИЯТА.

Кратко описание, което позволява да се разберат най-съществените работи в организацията.

Ползва се свободна текстова форма на описание на дейностите.

В европейската практика на управление на околната среда се прилага следното разделяне на дейностите на организациите:

Дейност 1. Добиване на суровини и материали.

Дейност 2. Външно доставяне на суровини, материали и продукти.

Дейност 3. Производство на стоки и извършване на услуги.

Дейност 4. Складиране и съхраняване на суровини, материали и продукция.

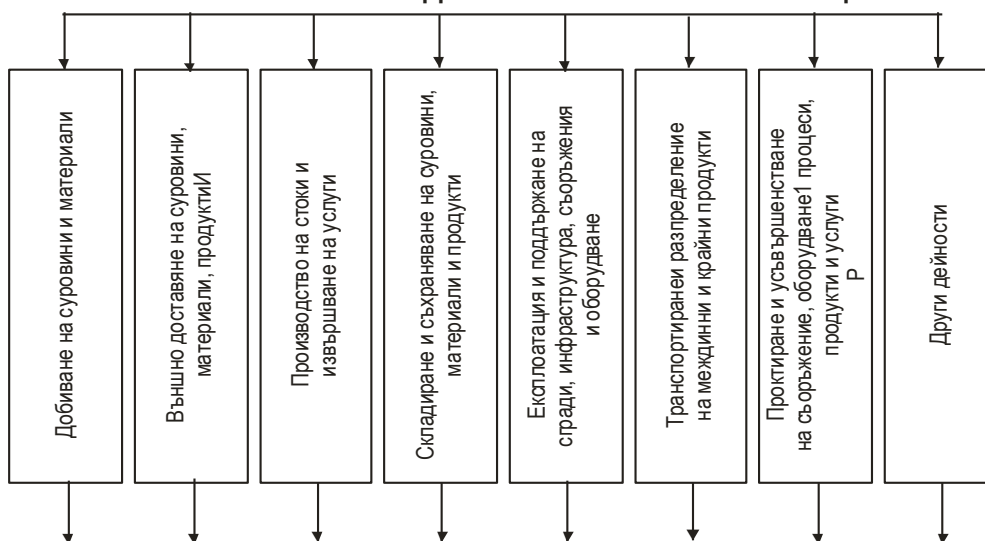
Дейност 5. Експлоатация и поддържане на сгради, инфраструктура, съоръжения и оборудване.

Дейност 6. Транспортиране и дистрибуция на междинни и крайни продукти.

Дейност 7. Проектиране и усъвършенстване на съоръжения, оборудване, процеси, продукти и услуги.

Дейност 8. Други дейности.

ЕТАП 1. ОПИСАНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ НА ОРГАНИЗАЦИЯТА

ЕТАП 2. ЕКСПЕРТНО ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ЕКОЛОГИЧНИТЕ АСПЕКТИ НА ДЕЙНОСТИТЕ НА ОРГАНИЗАЦИЯТА

Попълнете таблици 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 1.6 и 1.7 от Приложение 1 за всяка от дейностите на организацията

ЕТАП 3. ОЦЕНЯВАНЕ НА ЗНАЧИМОСТТА НА ЕКОЛОГИЧНИТЕ АСПЕКТИ НА ДЕЙНОСТИТЕ НА ОРГАНИЗАЦИЯТА

Попълнете таблица 2.1 от Приложение 2 за всяка от дейностите на организацията като изберете оценките от таблица 2.2, 2.3, 2.4, 2.5 и 2.6 от Приложение 2

ЕТАП 4. ОБОБЩЕНА ОЦЕНКА НА ЗНАЧИМИТЕ ЕКОЛОГИЧНИ АСПЕКТИ В ОРГАНИЗАЦИЯТА

Попълнете таблица 3 от Приложение 3

ЕТАП 5. СЪСТАВЯНЕ НА КОНТРОЛЕН СПИСЪК НА ЗНАЧИМИТЕ ЕКОЛОГИЧНИ АСПЕКТИ ПО ВИДОВЕ ДЕЙНОСТИ НА ОРГАНИЗАЦИЯТА

Съставете контролен списък като подредите в низходящ ред значимите екологични аспекти по оценките от таблица 3 за всяка от дейностите на организацията

Фиг. 1. Етапи на ПРОУЧВАНЕ на значимите екологични аспекти

ЕТАП 2. ЕКСПЕРТНО ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ЕКОЛОГИЧНИТЕ АСПЕКТИ НА ДЕЙНОСТИТЕ НА ОРГАНИЗАЦИЯТА.

Определянето на значимостта на екологичните аспекти се извършва въз основа на осем показатели. Те са съставени в съответствие със стандарта ISO 14001:2015. Представени са в редактиран вид, с оглед спазване на автентичността на съдържанието им при превода на българския език.

Показатели са:

1. Кои правни изисквания, законови и подзаконови актове или какви ограничения на издаваните разрешителни се спазват в дейностите в организацията?
2. Налагани ли са санкции на организацията? -кога, за какви нарушения, в какъв размер и други факти.
3. В какви граници се изменя екологичния аспект (съгласно ОВОС, измервания на ИАОС, други оторизирани организации, собствени изчисления или измервания)? - по видове замърсители.
4. Каква е вероятната честота на възникване на екологичните аспекти?
5. Налагани ли са санкции на организацията за замърсяване на околната среда?
6. Изготвени и приети ли са вътрешни правила по опазване на околната среда в организацията?
7. Съществува ли риск за дълготрайни екологични щети, преди и след съответни защитни действия?
8. Има ли конфликти с населението или териториално съседни организации или други заинтересовани страни (клиенти, акционери, инвеститори, доставчици, синдикати, правителствени агенции, индустриални и търговски обединения, професионални асоциации, неправителствени организации)?
9. Има ли жалби и сигнали, или има ли екологичният аспект значение за персонала на организацията?
10. Има ли условия за опасни въздействия върху особено значими или защитени екологични обекти и видове (например, когато организацията е в близост до природен резерват или водосборен обект)?

Екологичните аспекти на дейностите на организацията са седем (таблица 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 1.6, и 1.7 на Приложение 1)

- а) Замърсяване на атмосферен въздух;
- б) Замърсяване на води;
- в) Замърсяване и използване на земята, съответно почви;
- г) Замърсяване на защитени природни обекти, местообитавания и действие върху биоразнообразие;
- д) Разходи на природни ресурси, включително енергия;
- е) Замърсяване с отпадъци;
- ж) Замърсяване поради аварии и бедствия.

Таблиците 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 1.6, и 1.7 на Приложение 1 се съставят за всяка от дейностите на организацията¹.

ЕТАП 3. ОЦЕНЯВАНЕ НА ЗНАЧИМОСТТА НА ЕКОЛОГИЧНИТЕ АСПЕКТИ НА ДЕЙНОСТИТЕ В ОРГАНИЗАЦИЯТА.

Попълва се таблица 2.1 от Приложение 2 за всяка от дейностите в организацията.

Оценяването на значимостта на екологичните аспекти се извършва по метода SCCM [14]. Този метод се основава на експертни оценки и е най-широко използван в държавите от Европейския съюз. Апробиран е в много разнообразни по дейността си организации и е доказал, че е достатъчно сигурен и обективен.

Методът включва пет диференцирани оценки:

- Оценка „Спазване на правни изисквания, законови и подзаконовни актове” .

Избира се от експертите в организацията по таблица 2.2 на Приложение 2.

- Оценка «Нива на последствията и въздействията върху околната среда».

Избира се от експертите в организацията по таблица 2.3 на Приложение 2.

---

¹ Дейност 1. Добиване на суровини и материали. Дейност 2. Външно доставяне на суровини, материали и продукти. Дейност 3. Производство на стоки и извършване на услуги. Дейност 4. Складиране и съхраняване на суровини, материали и продукция. Дейност 5. Експлоатация и поддържане на сгради, инфраструктура, съоръжения и оборудване. Дейност 6. Транспортиране и дистрибуция на междинни и крайни продукти. Дейност 7. Проектиране и усъвършенстване на съоръжения, оборудване, процеси, продукти и услуги. Дейност 8. Други дейност.

- Оценка „Вероятност на екологичните въздействия“. Избира се от експертите в организацията по таблица 2.4 на Приложение 2.

- Оценка «Потенциал за подобрене и ограничаване на въздействията» . Избира се от експертите в организацията по таблица 2.5 на Приложение 2 .

- Оценка „Корпоративни изисквания“. Избира се от експертите в организацията по таблица 2.6 на Приложение 2.

ЕТАП 4. ОБОБЩЕНА ОЦЕНКА НА ЗНАЧИМИТЕ ЕКОЛОГИЧНИ АСПЕКТИ В ОРГАНИЗАЦИЯТА.

Попълва се таблица 3 от Приложение 3. Принасят се оценките от таблица 2.1 за всеки екологичен аспект и за всяка дейност на организацията. Получават се обобщени оценки на значимите екологични аспекти. Те са показател за екологичната сигурност на организацията.

Значимостта на екологичните аспекти се установява чрез интегралната оценка на значимостта на въздействието, която се получава чрез на посочените диференцирани оценки.

Част 1 и част 2 на проучването на значимите екологични аспекти за оформени в табличен вид. За всеки от посочените екологични аспекти са дадени в таблица 2.6 до таблица 2.12.

Оценките на значимостта на екологичните аспекти се извършва за всяка от основните дейности в организацията.

Минималната стойност на обобщената оценка е 1.

Максималната стойност е 2500.

Диапазонът от 1 до 2500 се разделя на три степени:

- а) Малка значимост от 1 до 833,
- б) Средна значимост - от 834 до 1666;
- в) Голяма значимост - от 1667 до 2500.

Това разделяне на диапазони е примерно.

Експертите в организациите могат да въведат за по-голяма разделителна способност пет степени. Тогава диапазонът от 1 до 2500 се разделя на пет степени.

ЕТАП 5. СЪСТАВЯНЕ НА КОНТРОЛЕН СПИСЪК НА ЗНАЧИМИТЕ ЕКОЛОГИЧНИ АСПЕКТИ ПО ВИДОВЕ ДЕЙНОСТИ.

След определяне на обобщените оценки в таблица 3 на Приложение 3 експертите в организациите съставят контролен списък на значимите екологични аспекти, в който се подреждат в низходящ ред. По него се степенуват сроковете и поредността на изпълнение на мерки за ограничаване на екологичните аспекти и въздействията им.

ЕКОЛОГИЧЕН АСПЕКТ „ЗАМЪРСЯВАНЕ НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ”.

ТАБЛИЦА 1.1 СЕ СЪСТАВЯ ПООТДЕЛНО ЗА ВСЯКА ОТ ДЕЙНОСТИТЕ НА ОРГАНИЗАЦИЯТА:

Дейност 1. Добиване на суровини и материали.

Дейност 2. Външно доставяне на суровини, материали и продукти.

Дейност 3. Производство на стоки и извършване на услуги.

Дейност 4. Складиране и съхраняване на суровини, материали и продукция.

Дейност 5. Експлоатация и поддържане на сгради, инфраструктура, съоръжения и оборудване.

Дейност 6. Транспортиране и дистрибуция на междинни и крайни продукти.

Дейност 7. Проектиране и усъвършенстване на съоръжения, оборудване, процеси, продукти и услуги.

Дейност 8. Други дейности.

Показатели съгласно ISO 14001:2015 (в редактиран формат)	Емисии на замърсители по видове и източници и изхвърлящи устройства	Концентрация на замърсители на територията на организацията по зони на териториално използване (помещения складове и т.н.)	Други от този екологичен аспект
Кои правни изисквания, закони и подзаконови актове или какви ограничения на издаваните разрешителни се спазват в дейностите в организацията ?			
Налагани ли са санкции на организацията? - кога, за какви нарушения, в какъв размер и други факти			
В какви граници се изменя екологичния			

аспект (съгласно ОВОС, измервания на ИАОС, други оторизирани организации, собствени изчисления или измервания)?			
Каква е вероятната честота на възникване на екологичните аспекти?			
Изготвени и приети ли са вътрешни правила по опазване на околната среда в организацията?			
Съществува ли риск за дълготрайни екологични щети, преди и след съответни защитни действия?			
Има ли конфликти с населението или териториално съседни организации или други заинтересовани страни (клиенти, акционери, инвеститори, доставчици, синдикати, правителствени агенции, индустриални и търговски обединения, професионални асоциации, неправителствени организации)?			
Има ли жалби и сигнали, или има ли екологичният аспект значение за персонала на организацията?			
Има ли условия за опасни въздействия върху особено значими или защитени екологични обекти и видове (например, когато организацията е в близост до природен резерват или водосборен обект)?			

ЕКОЛОГИЧЕН АСПЕКТ „ЗАМЪРСЯВАНЕ НА ВОДИТЕ”

ТАБЛИЦА 1.2 СЕ СЪСТАВЯ ПООТДЕЛНО ЗА ВСЯКА ОТ ДЕЙНОСТИТЕ НА ОРГАНИЗАЦИЯТА:

Дейност 1. Добиване на суровини и материали.

Дейност 2. Външно доставяне на суровини, материали и продукти.

Дейност 3. Производство на стоки и извършване на услуги.

Дейност 4. Складиране и съхраняване на суровини, материали и продукция.

Дейност 5. Експлоатация и поддържане на сгради, инфраструктура, съоръжения и оборудване.

Дейност 6. Транспортиране и дистрибуция на междинни и крайни продукти.

Дейност 7. Проектиране и усъвършенстване на съоръжения, оборудване, процеси, продукти и услуги.

Дейност 8. Други дейности.

Показатели съгласно ISO 14001:2015 (в редактиран формат)	Изпускания на замърсители от източници в канализацията на организацията	Изпускане от канализационния изход на територията на организацията	Други от този екологичен аспект
Кои правни изисквания, закони и подзаконови актове или какви ограничения на издаваните разрешителни се спазват в дейностите в организацията ?			
Налагани ли са санкции на организацията? -кога, за какви нарушения, в какъв размер и други факти			
В какви граници се изменя екологичния аспект (съгласно ОВОС, измервания на			

ИАОС, други оторизирани организации, собствени изчисления или измервания)?			
Каква е вероятната честота на възникване на екологичните аспекти?			
Изготвени и приети ли са вътрешни правила по опазване на околната среда в организацията?			
Съществува ли риск за дълготрайни екологични щети, преди и след съответни защитни действия?			
Има ли конфликти с населението или териториално съседни организации или други заинтересовани страни (клиенти, акционери, инвеститори, доставчици, синдикати, правителствени агенции, индустриални и търговски обединения, професионални асоциации, неправителствени организации)?			
Има ли жалби и сигнали, или има ли екологичният аспект значение за персонала на организацията?			
Има ли условия за опасни въздействия върху особено значими или защитени екологични обекти и видове (например, когато организацията е в близост до природен резерват или водосборен обект)?			

ЕКОЛОГИЧЕН АСПЕКТ „ЗАМЪРСЯВАНЕ НА ПОЧВИТЕ”

ТАБЛИЦА 1.3 СЕ СЪСТАВЯ ПООТДЕЛНО ЗА ВСЯКА ОТ ДЕЙНОСТИТЕ НА ОРГАНИЗАЦИЯТА:

Дейност 1. Добиване на суровини и материали.

Дейност 2. Външно доставяне на суровини, материали и продукти.

Дейност 3. Производство на стоки и извършване на услуги.

Дейност 4. Складиране и съхраняване на суровини, материали и продукция.

Дейност 5. Експлоатация и поддържане на сгради, инфраструктура, съоръжения и оборудване.

Дейност 6. Транспортиране и дистрибуция на междинни и крайни продукти.

Дейност 7. Проектиране и усъвършенстване на съоръжения, оборудване, процеси, продукти и услуги.

Дейност 8. Други дейности.

Показатели съгласно ISO 14001:2015 (в редактиран формат)	Изхвърляне на твърди и течни материали и отпадъци	Изхвърляне на други замърсители или обработване и въздействия върху почвата чрез отнемане на слой или други дейности	Други от този екологичен аспект
Кои правни изисквания, закони и подзаконови актове или какви ограничения на издаваните разрешителни се спазват в дейностите в организацията ?			
Налагани ли са санкции на организацията? -кога, за какви нарушения, в какъв размер и други факти			
В какви граници се изменя екологичния аспект (съгласно ОВОС, измервания на ИАОС, други оторизирани организации,			

собствени изчисления или измервания)?			
Каква е вероятната честота на възникване на екологичните аспекти?			
Изготвени и приети ли са вътрешни правила по опазване на околната среда в организацията?			
Съществува ли риск за дълготрайни екологични щети, преди и след съответни защитни действия?			
Има ли конфликти с населението или териториално съседни организации или други заинтересовани страни (клиенти, акционери, инвеститори, доставчици, синдикати, правителствени агенции, индустриални и търговски обединения, професионални асоциации, неправителствени организации)?			
Има ли жалби и сигнали, или има ли екологичният аспект значение за персонала на организацията?			
Има ли условия за опасни въздействия върху особено значими или защитени екологични обекти и видове (например, когато организацията е в близост до природен резерват или водосборен обект)?			

**ЕКОЛОГИЧЕН АСПЕКТ „ДЕЙСТВИЯ ВЪРХУ ЗАЩИТЕНИ ПРИРОДНИ ОБЕКТИ, МЕСТООБИТАВАНИЯ И БИОЛОГИЧНО
РАЗНООБРАЗИЕ”**

ТАБЛИЦА 1.4 СЕ СЪСТАВЯ ПООТДЕЛНО ЗА ВСЯКА ОТ ДЕЙНОСТИТЕ НА ОРГАНИЗАЦИЯТА:

Дейност 1. Добиване на суровини и материали.

Дейност 2. Външно доставяне на суровини, материали и продукти.

Дейност 3. Производство на стоки и извършване на услуги.

Дейност 4. Складиране и съхраняване на суровини, материали и продукция.

Дейност 5. Експлоатация и поддържане на сгради, инфраструктура, съоръжения и оборудване.

Дейност 6. Транспортиране и дистрибуция на междинни и крайни продукти.

Дейност 7. Проектиране и усъвършенстване на съоръжения, оборудване, процеси, продукти и услуги.

Дейност 8. Други дейности.

Показатели съгласно ISO 14001:2015 (в редактиран формат	Действия върху защитени природни обекти или местообитавания	Други действия от този екологичен аспект
Кои правни изисквания, закони и подзаконови актове или какви ограничения на издаваните разрешителни се спазват в дейностите на организацията ?		
Налагани ли са санкции на организацията? -кога, за какви нарушения, в какъв размер и други факти		
В какви граници се изменя екологичният аспект (съгласно ОВОС, измервания на ИАОС, други оторизирани организации, собствени изчисления или измервания)?		

Каква е вероятната честота на възникване на екологичните аспекти?		
Изготвени и приети ли са вътрешни правила по опазване на околната среда в организацията?		
Съществува ли риск за дълготрайни екологични щети, преди и след съответни защитни действия?		
Има ли конфликти с населението или териториално съседни организации или други заинтересовани страни (клиенти, акционери, инвеститори, доставчици, синдикати, правителствени агенции, индустриални и търговски обединения, професионални асоциации, неправителствени организации)?		
Има ли жалби и сигнали, или има ли екологичният аспект значение за персонала на организацията?		
Има ли условия за опасни въздействия върху особено значими или защитени екологични обекти и видове (например, когато организацията е в близост до природен резерват или водосборен обект)?		

ЕКОЛОГИЧЕН АСПЕКТ „РАЗХОДИ НА РЕСУРСИ”

ТАБЛИЦА 1.5 СЕ СЪСТАВЯ ПООТДЕЛНО ЗА ВСЯКА ОТ ДЕЙНОСТИТЕ НА ОРГАНИЗАЦИЯТА:

Дейност 1. Добиване на суровини и материали.

Дейност 2. Външно доставяне на суровини, материали и продукти.

Дейност 3. Производство на стоки и извършване на услуги.

Дейност 4. Складиране и съхраняване на суровини, материали и продукция.

Дейност 5. Експлоатация и поддържане на сгради, инфраструктура, съоръжения и оборудване.

Дейност 6. Транспортиране и дистрибуция на междинни и крайни продукти.

Дейност 7. Проектиране и усъвършенстване на съоръжения, оборудване, процеси, продукти и услуги.

Дейност 8. Други дейности.

Показатели съгласно ISO 14001:2015 (в редактиран формат)	Използване на ресурси на средномесечна база: електрическа енергия, природен газ, въглища, суровини, материали и т.н.	Други действия от този екологичен аспект
Кои правни изисквания, закони и подзаконови актове или какви ограничения на издаваните разрешителни се спазват в дейностите на организацията ?		
Налагани ли са санкции на организацията? -кога, за какви нарушения, в какъв размер и други факти		
В какви граници се изменя екологичният аспект (съгласно ОВОС, измервания на ИАОС, други оторизирани организации, собствени изчисления или измервания)?		
Каква е вероятната честота на		

възникване на екологичните аспекти?		
Изготвени и приети ли са вътрешни правила по опазване на околната среда в организацията?		
Съществува ли риск за дълготрайни екологични щети, преди и след съответни защитни действия?		
Има ли конфликти с населението или териториално съседни организации или други заинтересовани страни (клиенти, акционери, инвеститори, доставчици, синдикати, правителствени агенции, индустриални и търговски обединения, професионални асоциации, неправителствени организации)?		
Има ли жалби и сигнали, или има ли екологичният аспект значение за персонала на организацията?		
Има ли условия за опасни въздействия върху особено значими или защитени екологични обекти и видове (например, когато организацията е в близост до природен резерват или водосборен обект)?		

ЕКОЛОГИЧЕН АСПЕКТ „ЗАМЪРСЯВАНЕ С ОТПАДЪЦИ”

ТАБЛИЦА 1.6 СЕ СЪСТАВЯ ПООТДЕЛНО ЗА ВСЯКА ОТ ДЕЙНОСТИТЕ НА ОРГАНИЗАЦИЯТА:

Дейност 1. Добиване на суровини и материали.

Дейност 2. Външно доставяне на суровини, материали и продукти.

Дейност 3. Производство на стоки и извършване на услуги.

Дейност 4. Складиране и съхраняване на суровини, материали и продукция.

Дейност 5. Експлоатация и поддържане на сгради, инфраструктура, съоръжения и оборудване.

Дейност 6. Транспортиране и дистрибуция на междинни и крайни продукти.

Дейност 7. Проектиране и усъвършенстване на съоръжения, оборудване, процеси, продукти и услуги.

Дейност 8. Други дейности.

Показатели съгласно ISO 14001:2015 (в редактиран формат)	Повторна употреба	Регенериране	Рециклиране	Обезвреждане	Други действия от този екологичен аспект
Кои правни изисквания, закони и подзаконови актове или какви ограничения на издаваните разрешителни се спазват в дейностите на организацията ?					
Налагани ли са санкции на организацията? -кога, за какви нарушения, в какъв размер и други факти					
В какви граници се изменя екологичният аспект (съгласно ОВОС, измервания на ИАОС, други оторизирани организации, собствени изчисления или измервания)?					

Каква е вероятната честота на възникване на екологичните аспекти?					
Изготвени и приети ли са вътрешни правила по опазване на околната среда в организацията?					
Съществува ли риск за дълготрайни екологични щети, преди и след съответни защитни действия?					
Има ли конфликти с населението или териториално съседни организации или други заинтересовани страни (клиенти, акционери, инвеститори, доставчици, синдикати, правителствени агенции, индустриални и търговски обединения, професионални асоциации, неправителствени организации)?					
Има ли жалби и сигнали, или има ли екологичният аспект значение за персонала на организацията?					
Има ли условия за опасни въздействия върху особено значими или защитени екологични обекти и видове (например, когато организацията е в близост до природен резерват или водосборен обект)?					

ЕКОЛОГИЧЕН АСПЕКТ „ВЪЗДЕЙСТВИЯ ПОРАДИ АВАРИИ И БЕДСТВИЯ”

ТАБЛИЦА 1.7 СЕ СЪСТАВЯ ПООТДЕЛНО ЗА ВСЯКА ОТ ДЕЙНОСТИТЕ НА ОРГАНИЗАЦИЯТА:

Дейност 1. Добиване на суровини и материали.

Дейност 2. Външно доставяне на суровини, материали и продукти.

Дейност 3. Производство на стоки и извършване на услуги.

Дейност 4. Складиране и съхраняване на суровини, материали и продукция.

Дейност 5. Експлоатация и поддържане на сгради, инфраструктура, съоръжения и оборудване.

Дейност 6. Транспортиране и дистрибуция на междинни и крайни продукти.

Дейност 7. Проектиране и усъвършенстване на съоръжения, оборудване, процеси, продукти и услуги.

Дейност 8. Други дейности.

Показатели съгласно ISO 14001:2015 (в редактиран формат)	Технически и технологични аварии	Прекъсване на захранването с енергия, суровини и материали	Взривове	Пожари	Земетресения	Наводнения	Други действия от този екологичен аспект
Кои правни изисквания, закони и подзаконови актове или какви ограничения на издаваните разрешителни се спазват в дейностите на организацията ?							
Налагани ли са санкции на организацията? -кога, за какви нарушения, в какъв размер и други факти							
В какви граници се изменя							

екологичният аспект (съгласно ОВОС, измервания на ИАОС, други оторизирани организации, собствени изчисления или измервания)?							
Каква е вероятната честота на възникване на екологичните аспекти?							
Изготвени и приети ли са вътрешни правила по опазване на околната среда в организацията?							
Съществува ли риск за дълготрайни екологични щети, преди и след съответни защитни действия?							
Има ли конфликти с населението или териториално съседни организации или други заинтересовани страни (клиенти, акционери, инвеститори, доставчици, синдикати, правителствени агенции, индустриални и търговски обединения, професионални асоциации, неправителствени организации)?							
Има ли жалби и сигнали, или има ли екологичният аспект значение за персонала на организацията?							

Има ли условия за опасни въздействия върху особено значими или защитени екологични обекти и видове (например, когато организацията е в близост до природен резерват или водосборен обект)?							
--	--	--	--	--	--	--	--

ОЦЕНКА НА ЗНАЧИМОСТТА НА ЕКОЛОГИЧНИТЕ АСПЕКТИ В ОРГАНИЗАЦИЯТА ЗА ВСЯКА ОТ ДЕЙНОСТИТЕ НА ОРГАНИЗАЦИЯТА

ТАБЛИЦА 2.1 СЕ СЪСТАВЯ ПООТДЕЛНО ЗА ВСЯКА ОТ ДЕЙНОСТИТЕ НА ОРГАНИЗАЦИЯТА:

Дейност 1. Добиване на суровини и материали.

Дейност 2. Външно доставяне на суровини, материали и продукти.

Дейност 3. Производство на стоки и извършване на услуги.

Дейност 4. Складиране и съхраняване на суровини, материали и продукция.

Дейност 5. Експлоатация и поддържане на сгради, инфраструктура, съоръжения и оборудване.

Дейност 6. Транспортиране и дистрибуция на междинни и крайни продукти.

Дейност 7. Проектиране и усъвършенстване на съоръжения, оборудване, процеси, продукти и услуги.

Дейност 8. Други дейности.

ЕКОЛОГИЧЕН АСПЕКТ	Оценка „Спазване на правни изисквания, законови и подзаконов и актове” (избира се по таблица 2.2)	Оценка «Нива на последствията и въздействията върху околната среда» (избира се по таблица 2.3)	Оценка „Вероятност на екологичните въздействия” (избира се по таблица 2.4)	Оценка «Потенциал за подобрене и ограничаване на въздействията» (избира се по таблица 2.5)	Оценка „Корпоративн и изисквания” (избира се по таблица 2.6)	Сумарна оценка на значимостта на въздействието (умножение на оценките от колона 1 по колона 2 по колона 3 по колона 4 по колона 5)	Мерки за ограничаване на въздействията
-------------------	---	--	--	--	--	--	--

	1	2	3	4	5	6	7
ЗАМЪРСЯВАНЕ НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ							
ЗАМЪРСЯВАНЕ НА ВОДИТЕ							
ЗАМЪРСЯВАНЕ НА ПОЧВИТЕ							
ДЕЙСТВИЯ ВЪРХУ ЗАЩИТЕНИ ПРИРОДНИ ОБЕКТИ, МЕСТООБИТАВАНИ Я И БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ							
РАЗХОДИ НА РЕСУРСИ							
ЗАМЪРСЯВАНЕ С ОТПАДЪЦИ							
ВЪЗДЕЙСТВИЯ ПОРАДИ АВАРИИ И БЕДСТВИЯ							

ТАБЛИЦА 2.2

ОЦЕНКИ НА СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС ЗАКОНОДАТЕЛСТВОТО И РЕГЛАМЕНТИТЕ

Оценка	Ниво на съответствие със законодателството и регламентите
1	Спазва се законодателството и разпоредбите
5	Незначителни нарушения
10	Основно нарушение или често незначително нарушение

ТАБЛИЦА 2.3

НИВА НА ПОСЛЕДСТВИЯТА ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

Оценка	Нива на последствията	Обяснение на въздействието върху околната среда
1	Няма въздействия	Без вреда за околната среда. Без финансови последици.
2	Пренебрежимо или много кратко въздействие	Малки екологични щети на територията на организацията. Пренебрежимо малки финансови последици.
3	Слабо въздействие, което лесно може да се отстрани	Замърсяване или достатъчно интензивни емисии, които да предизвикат вреди в околната среда, но не са дългосрочни. Могат лесно да се възстановят, ако е необходимо. Еднократно нарушение на изискванията за опазване на околната среда или единична жалби на потърпевши лица.
4	Значително въздействие	Ограничени по време емисии, но със силно влияние върху околната среда и дългосрочни щети. Многократно превишаване на границите на замърсяване или многократно оплаквания.
5	Силни въздействия	Тежки екологични щети, изискващи обширни действия по възстановяване. Непрекъснато превишаване на границите и или широко разпространени последствия и или дългосрочни екологични щети.

ТАБЛИЦА 2.4

ВЕРОЯТНО ВЪЗНИКВАНЕ НА ЕКОЛОГИЧНИТЕ ВЪЗДЕЙСТВИЯ

Оценка	Пример 1	Пример 2	Пример 3	Пример 4
1	Изключително ниска вероятност - малко вероятно появяване	Нечувано появяване досега в бранша	По-малко от един инцидент на година	Практически невъзможно
2	Ниска вероятност -до невероятно, но възможно появяване	Чувано за появяване досега в бранша	Годишно	Мислимо, но невероятно
3	Умерена вероятност - рядко появяване	Случвало се е в нашата компания	Месечно	Възможно
4	Висока вероятност - възниква от време на време	Случва се няколко пъти годишно в нашата компания	Седмично	Доста възможно
5	Много висока вероятност - появява се редовно	Случва се няколко пъти годишно	Ежедневно	Изключително вероятно

ТАБЛИЦА 2.5

ПОТЕНЦИАЛ ЗА ПОДОБРЕНИЕ

Оценка	Потенциал за подобрене
1	Не е възможно подобрене
3	Възможно е незначително подобрене (например, по-малко от 1% подобрене за екологичния аспект). Подобренията включват намаляване на енергопотреблението, емисиите във въздуха, отпадъците и др. Процентът се определя въз основа на екологични аспекти на организацията. Разбира се, цифра като 5 или 10% може да бъде по-реалистична.
5	Възможно основно подобрене (например, по-голямо от 1% подобрене за екологичния аспект)

ТАБЛИЦА 2.6

ВЪЗМОЖНИ КАТЕГОРИИ ЗА КОРПОРАТИВНИ ИЗИСКВАНИЯ

Оценка	Примери за корпоративни изисквания, дефинирани от висшето ръководство на организациите
1	Няма корпоративно изискване
2	Съществуващо корпоративно изискване

ИНТЕГРАЛНИ ОЦЕНКИ НА ЗНАЧИМОСТТА НА ЕКОЛОГИЧНИТЕ АСПЕКТИ НА ДЕЙНОСТИТЕ В ОРГАНИЗАЦИЯТА

ОЦЕНКИТЕ ОТ КОЛОНА 6 НА ТАБЛИЦА 2.1 СЕ НАНАСЯТ В ТАБЛИЦА 3

ПРИМЕРНО:

		Основни дейности в организацията					
		Добиване на суровини и материали	Външно доставяне на суровини, материали и продукти	Производство на стоки и услуги	Складиране и съхраняване на суровини, материали и продукция	Експлоатация и поддръжане на сгради, инфраструктура, съоръжения и оборудване	Транспортиране и дистрибуция на междинни и крайни продукти
Екологични аспекти	Замърсяване на атмосферния въздух			1666			
	Замърсяване на водите			2500	833		
	Използване и замърсяване на земята и почвите						
	Действия върху						

защитени природни обекти, местообитавания и биологично разнообразие							
Разходи на природни ресурси, включително енергия					833		
Замърсяване с отпадъци		180					
Въздействия поради аварии и бедствия, включително замърсяване							